

Bijlage 4 Waarschuwingregister Zorg en Welzijn t.b.v. de Voorgangsrapportage 'Geweld hoort nergens thuis'

In het Algemeen Overleg Ouderenmishandeling van 4 oktober 2018 heb ik toegezegd om te komen tot een wettelijke verplichting van het Waarschuwingregister Zorg en Welzijn (hierna: het Waarschuwingregister). Graag wil ik u informeren welk traject ik daarbij voor ogen heb.

Het Waarschuwingregister is in 2014 opgezet door Zorgzijn Werkt, de werkgeversvereniging in de regio Haaglanden. Het doel van dit register is om, in het kader van een veilige zorgrelatie, medewerkers in zorg en welzijn, die grensoverschrijdend gedrag jegens cliënten hebben gepleegd onder een aantal voorwaarden te registreren. Iedere deelnemende organisatie kan op ieder moment controleren of personen in het systeem zijn geregistreerd. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft in 2014 een verklaring van rechtmatigheid afgegeven voor het register.

In 2017 is de landelijke uitrol gestart. Op dit moment zijn er 54 werkgevers bij het register aangesloten met een bereik van 108.000 medewerkers. Sinds augustus 2017 worden door werkgevers die zich hebben aangesloten bij het register, daadwerkelijk individuele medewerkers geregistreerd die door grensoverschrijdend gedrag zijn ontslagen. Er zijn op dit moment 22 personen geregistreerd. 16 keer is voorkomen dat zij bij een andere organisatie weer aan de slag zijn gegaan. Het Waarschuwingregister is inmiddels ruim 13.000 keer geraadpleegd. Het wordt beheerd door RegioPlus, een samenwerkingsverband van veertien werkgeversorganisaties.

Het Waarschuwingregister levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige zorgrelatie. Een veilige zorgrelatie en een open organisatiecultuur zijn cruciaal voor zowel de cliënten als de werknemers en werkgevers. Omdat het helaas voorkomt dat werknemers grensoverschrijdend gedrag vertonen jegens cliënten, zoals diefstal, agressie, seksuele intimidatie en pesten, vormt het register het sluitstuk in het borgen van een veilige zorgrelatie. Wanneer iemand bij de ene werkgever wordt ontslagen, bestaat de kans dat deze persoon weer bij een andere werkgever in dezelfde of een aanverwante sector aan de slag gaat. Bijvoorbeeld omdat de aangifte nog in behandeling is of iemand nog een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) heeft. Dit moet in het belang van de cliënt worden voorkomen. Iedereen heeft namelijk recht op een veilige zorgrelatie. Cliënten zijn afhankelijk van een zorg- of hulpverlener en (daardoor) vaak kwetsbaar. Des te belangrijker is het dat de zorgaanbieder alles op alles zet om de veilige zorgrelatie zoveel mogelijk te waarborgen. Daarom acht ik het van belang dat het Waarschuwingregister een landelijk dekkend register wordt voor zorg en welzijn in zijn geheel. Om dit te bereiken ga ik het volgende doen:

1. Bevorderen van deelname van werkgevers aan het Waarschuwingregister;
2. Opstellen van een wetsvoorstel om te komen tot een wettelijke verplichting van het Waarschuwingregister.

Bij het tot stand brengen van een wettelijke verplichting gaat het om een zorgvuldig traject waarbij de huidige uitvoeringspraktijk betrokken dient te worden. Er is nog maar relatief kort ervaring met het gebruik van het register door een beperkte groep werkgevers (sinds augustus 2017). In de tussentijd moet worden voorkomen dat zij wachten tot de wettelijke verplichting gerealiseerd is, alvorens deel te nemen aan het register. Door in de komende periode een extra impuls te geven aan het bevorderen van deelname aan het Waarschuwingregister wordt er meer ervaring met het gebruik ervan opgebouwd. Dit draagt bij aan een wetsvoorstel dat zoveel mogelijk is gebaseerd en aansluit op de bestaande praktijk.

Hieronder licht ik de beide trajecten toe.

1. Bevorderen van deelname aan het Waarschuwingregister

RegioPlus is door VWS gevraagd om in 2019 het (bestuurlijk) draagvlak voor het register te verbreden en de deelname te bevorderen. Dit zal in het bredere kader van het thema 'veilige zorgrelatie' gebeuren. Het Waarschuwingregister vormt immers een onderdeel van de aanpak om te komen tot deze veilige zorgrelatie.

In dit traject legt RegioPlus de nadruk op hoe te komen toe een veilige zorgrelatie en op het vergroten van het draagvlak voor en deelname aan het Waarschuwingregister. Hierover worden dit jaar vijf regionale bestuursstafels georganiseerd. Deze bestuursstafels leveren de bouwstenen voor een landelijke bijeenkomst tijdens de Week van de Veiligheid in oktober 2019 (7 tot en met 13 oktober) waar de balans wordt opgemaakt: waar staan we nu – in het bijzonder met het Waarschuwingregister – en hoe gaan we verder? Gedurende heel het jaar zal RegioPlus ondertussen op verschillende momenten de publiciteit zoeken om aandacht te vragen voor het thema en het waarschuwingregister.

Bij dit traject worden ook de landelijke partijen zoals ActiZ, VGN, GGZ Nederland, de VNG, vakbonden en de IGJ betrokken.

2. Wettelijke verplichting van het Waarschuwingregister Zorg en Welzijn

Om te komen tot een wettelijke verplichting wordt er een wetsvoorstel opgesteld. Daarvoor geldt als uitgangspunt dat het Waarschuwingregister de grootste toegevoegde waarde heeft, wanneer het alle zorg en ondersteuning omvat en landelijk dekkend is. Het is namelijk mogelijk dat werknemers vanuit de ene sector weer actief gaan worden in een andere sector al dan niet elders in het land. Dit betekent dat een wettelijke verplichting voor het Waarschuwingregister vraagt om overkoepelende wetgeving die verschillende sectoren overstijgt (vergelijk de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling die in de diverse VWS-wetgeving gelijklopende bepalingen voor ieder domein regelt).

Het is van belang om tot een gedragen wetsvoorstel te komen, gebaseerd op de praktijk en in nauw overleg met betrokken partijen, zoals werkgevers, werknemers, landelijke organisaties in zorg en welzijn, gemeenten en de IGJ. Daarbij heb ik het volgende traject voor ogen:

a. Leren van de praktijk

RegioPlus gaat een audit door een externe partij laten uitvoeren hoe onder de aangesloten werkgevers bij het Waarschuwingregister het register is geïmplementeerd. Naar verwachting zijn de resultaten hiervan eind dit jaar beschikbaar.

Daarnaast ga ik in de komende periode de werkzame bestanddelen van andere registers (zoals bij de detailhandel) en andere vormen van screening (zoals in de kinderopvang) laten analyseren. Ten slotte zullen de uitkomsten van de bestuursstafels en de landelijke bijeenkomst die door RegioPlus worden georganiseerd (zie onder punt 1) aanknopingspunten bieden.

b. Werksessies met partijen

Uit de eerste ronde gesprekken met ActiZ, VGN, GGZ Nederland en de VNG over mijn voornemen te komen tot een wettelijke verplichting van het Waarschuwingregister komt een aantal vraagstukken naar voren. Deze lopen uiteen van inhoudelijke vragen (belangrijk dat de betrokkenheid vanuit de organisaties zelf komt, vrees voor stigmatisering, mensen moeten een tweede kans krijgen) tot prioriteringskwesties (er ligt een enorme druk op organisaties, er zijn veel urgente uitdagingen). Verder spelen bij de nadere invulling van het wetsvoorstel de volgende thema's een rol: doel en reikwijdte, proportionaliteit van de registratie versus de aard van vergrijpen (inclusief de verhouding met het strafrecht/tuchtrecht), op welk niveau de verplichting en de handhaving moet worden geregeld, consequenties van de registraties (bezwaar en beroep), eigenaarschap, financiën, administratieve lasten en regeldruk.

Het is van belang deze vraagstukken zorgvuldig uit te werken in nauwe samenwerking met de betrokken partijen. Dit zal gebeuren in de periode tot en met het najaar van 2019.

c. Communicatie

Het is van belang om alle betrokkenen goed te blijven informeren over het wetgevingstraject, maar ook over de veilige zorgrelatie in het algemeen en over de Leidraad 'Veilige Zorgrelatie' in het bijzonder en goede voorbeelden te geven over de praktijk van het Waarschuwingregister (bijvoorbeeld door werkgevers hierover aan het woord te laten). Hiervoor ga ik in de komende periode een communicatieplan opstellen.

d. Conceptwetsvoorstel

Op basis van bovenstaande wordt gewerkt aan een conceptwetsvoorstel. Het voornemen is dit in de eerste maanden van 2020 gereed te hebben voor de internetconsultatie. Daarna volgt de gebruikelijke wetgevingsroute. Dit betekent dat naar verwachting in het najaar van 2020 het wetsvoorstel naar de Tweede Kamer zou kunnen worden gezonden. Inwerkingtreding is op zijn vroegst voorzien op 1 juli 2021.

Globale planning

Wat	Wanneer
1. Bevorderen deelname Waarschuwingregister door RegioPlus	2019
2. Wettelijke verplichting Waarschuwingregister	
a. Leren van de praktijk	2019
b. Werksessies	tot en met najaar 2019
c. Communicatie	Vanaf zomer 2019
d. Conceptwetsvoorstel	
- Internetconsultatie	- Eerste maanden 2020
- Verder traject	- Vanaf maart 2020